

Projekt SOPA je prvi organiziran pristop k zmanjševanju alkoholne problematike v Sloveniji

Služba za promocijo in odnose z javnostmi

Majda Brovč, dr. med., spec., kot družinska zdravnica že od vsega začetka deluje v ZD Ljubljana, in sicer v enoti Moste-Polje. Enkrat tedensko delo opravlja tudi v Ambulanti za sladkorno bolezen. Njeno delo je močno prepleteno s preventivnimi pristopi in osveščanjem javnosti o zdravem življenjskem slogu. Do nedavnega je opravljala naloge odgovorne regijske zdravnice za nacionalni program preventive, trenutno pa je aktivna tudi kot vodja projekta SOPA.

Koliko časa ste že zaposleni v ZD Ljubljana? Je bila to vaša prva služba?

V ZD Ljubljana sem se zaposlila po končanem sekundariatu leta 1998, tako da je to moja prva in do zdaj edina služba. V tistih časih je bilo zaposlovanje in dodelitev specializacij zelo nepregledno, tako da brez poznanstev nisi imel dosti možnosti. Med študijem medicine sem

poleti delala kot vzgojiteljica v počitniških kolonijah Zveze prijateljev mladine Moste-Polje, skupaj z medicinsko sestro Sonjo, ki mi je kasneje pomagala pri zaposlitvi v enoti Moste-Polje.

Kaj je bilo odločilno v vašem življenju, da ste se odločili za poklic zdravnice?

Po zaključeni takratni Srednji naravoslovni

šoli, ki nam je dala široko izobrazbo, se mi je zdela medicina najboljša izbira v smislu sinteze naravoslovnih znanosti. Dokončna odločitev je padla na informativnem dnevu, saj mi je bila predavalnica na Medicinski fakulteti bistveno bolj všeč od tiste na Fakulteti za farmacijo. Včasih se pač odločamo po občutku in dobro je, če nas le-ta ne vara.

Do nedavnega ste opravljali tudi funkcijo odgovorne regijske zdravnice za nacionalni program preventive. Kako bi na splošno ocenili zdravje Ljubljank in Ljubljančanov?

V Ljubljani v zadnjih treh letih beležimo upadanje umrljivosti (ki je sicer že ves čas nižja od državnega povprečja) zaradi srčno-žilnih bolezni, raka in samomora. Boljši od slovenskega povprečja smo pri številu zbolelih zaradi klopnega meningoencefalitisa, kar gre pripisati tudi promociji cepljenja proti tej hudi bolezni. Bolniška odsotnost v ljubljanski občini je malo nižja od povprečja ostale države, statistično značilno manj pa je tudi prekomerno prehranjenih otrok in odraslih.

Ena takšnih zgodb o uspehu, ki smo jo spisali skupaj, je program SVIT, ki dejansko rešuje življenje.

Slabši smo glede presejanosti v programu ZORA in SVIT. Imamo več astme pri otrocih in mladostnikih, več novoodkritih pljučnih rakov in več zlomov kolka po 65. letu od slovenskega povprečja.

Kaj so pravzaprav naloge odgovornega regijskega zdravnika za nacionalni program preventive?

Odgovorni regijski zdravnik za preventivno zdravstveno varstvo odraslih preko povezovanja z Nacionalnim inštitutom za javno zdravje spodbuja aktivnosti za promocijo zdravja in preprečevanje kroničnih nenalezljivih bolezni na primarnem nivoju ter spodbuja udeležbo v presejalnih in zdravstvenovzgojnih programih.

Pri tem se mi zdi bistven pretok informacij s področja javnega zdravja na primarni nivo, saj tako dobimo širšo sliko o učinkih našega dela. Ena takšnih zgodb o uspehu, ki smo jo spisali skupaj, je program SVIT, ki dejansko rešuje življenje. V Sloveniji namreč od leta 2010 beležimo strmo upadanje števila novoodkritih rakov

debelega črevesa in danke, kar je ogromen dosežek, saj gre za rak, pri katerem je število novoodkritih primerov naraščalo zelo hitro. Večina rakov, ki se odkrije znotraj programa SVIT, je odkrita v zgodnji fazi, ko dodatni postopki zdravljenja niso potrebni in zadostuje kolonoskopska odstranitev. Danes vemo, da so raki, ki so odkriti pri ljudeh, ki se v SVIT niso odzivali, značilno odkriti v višjem stadiju.

Poleg ambulante družinske medicine, enkrat tedensko delujete tudi v Ambulanti za sladkorno bolezen. Kaj opažate pri svojem delu, je bolnikov s sladkorno boleznijo zaradi nezdravega življenjskega sloga vedno več? Kaj svetujete tovrstnim bolnikom?

Sladkorna bolezen tipa 2 je v svetu in pri nas v strmem porastu. Gre za zahrbtno in napredujočo bolezen, kateri botrujejo genetika in nezdrav način življenja in ki pomembno vpliva na kvaliteto in dolžino življenja. Globoko spoštujem ljudi, ki se vsak dan spoprijemajo z boleznijo, ki zadeva prav vse vidike njihovega življenja, saj današnja družba z zasedenim življenjskim slogom in potrošniško miselnostjo ni prijazna sladkornim bolnikom. Zelo pomembno je, da človek sladkorno bolezen sprejme. Nekateri so pri tem bolj, drugi manj uspešni in za tiste, ki delamo s sladkornimi bolniki, je največje zadoščenje, ko vidimo, da je človek z našo pomočjo vzel vajeti v svoje roke in vzpostavil aktiven nadzor nad boleznijo.

V državi se trenutno soočamo s problemom pomanjkanja družinskih zdravnikov in nezanimanjem za specializacijo iz družinske medicine. Kaj bi dejali mlademu zdravniku, ki se odloča za specializacijo iz družinske medicine, kako bi ga poskusili navdušiti?

Na splošno nisem pristaš deljenja nasvetov, pa tudi učili so me, da je treba dati nasvet takrat, ko oseba zanj vpraša, odločiti pa se mora vsak sam. Mogoče samo to – brez panike, stvari gredo na bolje.

Ste tudi vodja programa SOPA v ZD Ljubljana - Skupaj za odgovoren odnos do pitja alkohola. Ali imamo sodeč po izkušnjah Slovenci res preveč toleranten odnos do alkohola?

Slovenija je po porabi samo registriranega alkohola v samem svetovnem vrhu. Gre za t.i. »mokro« kulturo, za katero je značilen izredno pozitiven odnos do alkohola, ki prežema vse družbene pore. Pitje alkohola in opijanje je splošno sprejeto in imamo malo omejitev, ki so s tem povezane.

Projekt SOPA (Skupaj za odgovoren odnos do pitja alkohola) je prvi organiziran pristop k zmanjševanju alkoholne problematike v Sloveniji. Ciljna skupina so ljudje, ki pijejo tvegano ali škodljivo in še niso razvili odvisnosti. Po podatkih iz literature je svetovanje za spremembo v manj tvegano pitje ali abstinenco dvakrat bolj učinkovito kot svetovanje za opustitev kajenja.

ZD Ljubljana v projektu SOPA sodeluje s Centrom za socialno delo Vič Rudnik, tako da imamo ekipo treh socialnih delavk, treh zdravnic medicine dela, prometa in športa, treh družinskih zdravnic, treh patronažnih sester, treh diplomiranih medicinskih sester iz ambulant družinske medicine in

Tisto, kar me ob delu v ambulanti najbolj preseneča, je ravno izredno visoka toleranca do pitja alkohola.

dveh iz zdravstvenovzgojnega centra. Pri svojem delu prepoznavamo čezmerne pive in jih skušamo s strukturiranim svetovanjem opolnomočiti ter doseči spremembo.

Vse sodelujoče opravljamo enake naloge, sama skrbim za koordinacijo in poročanje. Trenutno že imamo nekaj uspešnih obravnav, tako da smo na dobri poti.

Tisto, kar me ob delu v ambulanti najbolj preseneča, je ravno izredno visoka